

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 24.03.2021

Sayı: 258

Dr. Arslan KABUKCUOĞLU
Eskişehir Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun teklifim ekte gerekçesi ile birlikte sunulmaktadır.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 10/03/2021

Dr. Arslan KABUKCUOĞLU
Eskişehir Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	14/8/eri
Tarih :	25 Mart 2021
Esas No:	2/3502

Tel : 0 312 420 65 86
Faks : 0 312 420 24 02

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
24 Mart 2021
Numara

TBMM GENEL YÜRÜK
24 Mart 2021
No: 799334

GENEL GEREKÇE

Tarih boyunca birçok devlet tarafından hâkimiyet altına alınan Doğu Türkistan halkı belirli yıllarda (1933-1944) bağımsızlığına kavuşarak kendi cumhuriyetlerini ilan etmelerine rağmen, 1949'dan itibaren tamamen Çin hâkimiyetine girmiştir. Çin daha sonra Doğu Türkistan'a özerklik hakkını tanımlamış ve 1955'ten itibaren bölge Çin'e bağlı beş otonom yapıdan biri olmuştur. Çin kaynaklarında "Sincan" (Xīnjiāng) olarak geçen ismi Türkiye ve Türki Cumhuriyetlerde "Doğu Türkistan" olarak anılmaktadır. Doğu Türkistan Uygur Türklerinin vatanı olarak kabul edilebilir. Ancak Çin, bölgenin Uygur Türklerine ait olduğu gerçeğini görmezden gelerek bölgeye Çin nüfusunu taşıyarak nüfusu değiştirmeyi amaçlamakta ve Türk varlığını yok etmeye çalışmaktadır. Dolayısıyla bölge Çin hâkimiyetine girdiği tarihten itibaren çok ciddi hak ihlalleri ile karşı karşıyadır. Çinliler tarafından bölge halklarının dinlerini yaşamaları, dillerini kullanmaları ve kültürlerini yaşatmaları engellenmektedir. Doğu Türkistan'da esas amacın bölgeyi Müslüman Uygur Türklerinden arındırmak, onları yok etmek olduğu açıktır.

İnsan Hakları İzleme Örgütü tarafından 2013'te yayımlanan rapora göre, Çin'in bölgede yaygın bir ayrımcılık, dini faaliyetlere yönelik baskı ve artan bir kültürel ve etnik sindirme politikası uyguladığı ifade edilmiştir.

Türkiye'nin üye olmadığı, 47 üyeli Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyine üye Avustralya, Yeni Zelanda, Kanada, Japonya, İngiltere, Fransa, Almanya, İsveç, Letonya, Litvanya, Estonya, Danimarka, Norveç, Kuzey İrlanda, Hollanda, İzlanda, Lüksemburg, İspanya, Avusturya, İrlanda, Belçika ve İsviçre'nin de bulunduğu toplam 22 ülke, Temmuz 2019'da, Çin'in Sincan Uygur Özerk Bölgesi'ndeki Uygur Türkleri ve diğer azınlıklara yönelik muamelesini eleştiren ve kitlesel gözetimlerin durdurulması çağrısında bulunan bir mektup imzalamıştır.

Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti arasında imzalanan "Suçluların İade Anlaşması", 14-15 Mayıs 2017'de, dönemin Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanı ile Çin Dışişleri Bakanı tarafından imzalanmıştır. Çin, Aralık 2020'de "Suçluların İadesi Anlaşması"nı oylayarak kabul ettiğini duyurmuştur. Anlaşmaya göre, ülkenin kendi yasalarına göre suçlu bildirdiği kişilere diğer ülkeden sığınma hakkı tanınmayacaktır.

Son olarak 2021 yılının Şubat ayında Hollanda ve Kanada parlamentoları Çin'de Uygur Türklerine yönelik insan hakları ihlallerini "soykırım" olarak tanımışlardır.

Türkiye'de bugün onbini mülteci olmak üzere yaklaşık 50 bin Uygur Türkü yaşamaktadır. Mülteci statüsü olmayanlar geçici ya da sürekli ikamet iznine ya da Türk vatandaşlığına sahiptir. İkamet izni olsa dahi çalışma izni alamayan, iş bulmakta ve ailesini geçindirmekte zorlanan vardır.

Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti arasında imzalanan "Suçluların İade Anlaşması", Çin zulmünden kaçmış, ülkemize sığınmış ve henüz Türk vatandaşlığı hakkını almamış Uygur Türkleri arasında endişe yaratmaktadır.

Uygur Türklerinin yaşadığı Çin'in Doğu Türkistan bölgesinde uzun yıllardır Çin mezalimi yaşanmaktadır. Bu kanun teklifi ile amaçlanan Türkiye'de uluslararası koruma statüsü altında bulunan Uygur Türkleri'nin başvuruları halinde Türk Vatandaşlığı'na alınarak, Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti arasında imzalanan "Suçluların İade Anlaşması"nın onaylanmasıyla ilgili, hukuki ve vicdani olarak duyulan derin endişenin giderilmesi ve Türkiye Cumhuriyeti toprakları içinde Uygur kardeşlerimizin huzur içinde yaşamalarıdır.

TÜRK VATANDAŞLIĞI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yayımı tarihinde 6458 sayılı Kanun kapsamında Türkiye’de uluslararası koruma statüsü altında bulunan Uygur Türkleri, millî güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hâlleri bulunmamak kaydıyla, 3 ay içinde İçişleri Bakanlığına başvurmaları hâlinde Türk vatandaşlığı kazanırlar.

Başvurucuların bu maddede belirtilen koşulları sağlayıp sağlamadıklarını tespit etmek amacıyla bir komisyon kurulur. Komisyonun oluşumu ve çalışma esasları, bu maddenin yayımı tarihini izleyen 15 gün içinde İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Komisyonca yapılan inceleme ve araştırma sonucunda aranan şartları taşıdıkları anlaşılanların dosyası, Türk vatandaşlığını kazanma işlemlerini tamamlamak üzere İçişleri Bakanlığına gönderilir.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.